

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pôli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 gold. 40 kr. za pol leta 1 gold, 70. kr. za četrt leta 90 kr., pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gol 10 kr., za četrt leta 1 gold. 10 kr.

V Ljubljani 13. novembra 1889.

Obs eg: Naznanilo in razglas. — Naznanilo. — Sadna letina 1890. leta. — Pitanje. — Razne reči. — Zemljepisni in narodopisni obrazi. — Naši dopisi. — Noviĉar.

Gospodarske stvari.**Naznanilo in razglas.**

Novo šolsko leto na podkovski šoli ljubljanski se prične 1. dne januarja 1890. leta.

S poukom v podkovstvu je združen tudi nauk o ogledovanji živine in mesa. Kdor želi sprejet biti v podkovsko šolo, mora se izkazati:

1. S spriĉevalom, da se je pri kakem kovaĉu izuĉil za kovaškega pomoĉnika;
2. z domovinskim listom;
3. s spriĉevalom svojega Źupnika ali Źupana, da je poštenega vedenja, in
4. da zna brati in pisati slovenski.

UboŹni uĉenci morejo tudi dobiti Źtipendijo po 60, oziroma 50 forintov.

Prosilci za Źtipendije imajo predloŹiti:

1. uboŹni list,
2. spriĉevalo o poštenem vedenji, in
3. potrdilo, da so delali uŹe dve leti za kovaške pomoĉnike. ProŹnje z le temi spriĉevali imajo poslati vsaj do 15. decembra glavnemu odboru c. kr. kmetijske druŹbe v Ljubljani.

Šola traja do konca junija 1890. leta. Kdor dobro prebije preskuŹnjo, more po postavi iz 1873. leta dobiti patent podkovskega mojstra, ker sedaj ne more nihĉe brez preskuŹnje postati kovaŹki mojster. Nauk v tej šoli je brezplaĉen, vsak uĉenec si ima za Źolski ĉas skrbeti le za ŹiveŹ in stanovanje ter za potrebne Źolske knjige. Stanovanje dobodo uĉenci za majhno plaĉo v Źolski hiŹi.

Uĉenci naj se oglase vsaj dva dni pred Źolskim zaĉetkom v podkovski šoli na spodnjih Poljanah.

Ker je po slovenskih deŹelah Źe zmerom premalo v podkovstvu izuĉenih kovaĉev in zdravnikov kopitnih bolezni, pa tudi premalo izurjenih oglednikov Źivinskih in mesevnih, zatorej naj bi skrbela Źupanstva, da dobode vsaka obĉina vsaj po enega dobrega kovaĉa in Źivinskega in mesovnega oglednika.

Janez Murnik,

predsednik c. kr. kmetijske druŹbe kranjske.

Dr. Karol vitez Bleiweis

zaĉasni vodja podkovske Źole.

Naznanilo.

SkuŹnje na tukajŹnji podkovski šoli se bodo vrŹile dne 27. in 28. decembra t. l., in sicer: 27. decembra skuŹnja iz podkovstva za kovaĉe, kateri niso obiskavali podkovske Źole. 28. decembra pa za uĉence podkovske Źole iz podkovstva in ogledovanja klavne Źivine in mesa. Kovaĉi, kateri se hoĉejo podvreĉi tej skuŹnji, naj se oglase pri podpisnem vodstvu do 15. dne decembra t. l.

Vodstvo podkovske Źole v Ljubljani
dne 1. novembra 1889.

Dr. Karol vitez Bleiweis.

Sadna letina 1890. leta.

Letos smo pridelali ubogo malo sadja. Bilo je sicer nekaj ĉeŹpelj in orehov, a kaj malo jabolk, Źe manj pa hruŹek. Nekaj jabolk so imele le posebno rodovite vrste po dobrih legah, a Źe teh bi ne bilo, ĉe bi jim gospodarji ne bili stregli.

To slabo letino sta povzročili največ dve bistveni napaki. Prva je, da se naši sadjarji navadno za drevje svoje ne brigajo več, nego da ga obero. Vse drugo oskrbovanje prepuščajo — Bogu. Druga pa je, da po naših sadovnjakih raste veliko preveč slabih ter malo rodečih vrst sadja.

Že spomladi sem opozoril naše sadjarje v članku „Krajevni sortimenti“, da vsaka vrsta drevja in sadja ne uspeva v vsaki zemlji in legi. Zato je živa potreba, da se prirede v vsaki občini „poskušnjaki“. Naročati bo pa potem le take vrste, ki so se dobro obnesle na „poskušnjaku“ dotičnega kraja.

Ko so vsi ti pogoji izpolnjeni, potem pa moramo drevje tudi dobro oskrbovati. Koliko se greši že pri sajenji in obrezovanji! A pustimo to danes. Menimo se le o tem, kako že rodečemu drevju pomagati do redne rodovitosti.

Drevje pri nas navadno rodeva vsako drugo leto. Zakaj? Zato, ker korenine ne dobivajo v zemlji dosti redilnih snovi, da bi moglo drevo sadje izrediti in poleg tega še cvetne popke za prihodnje leto nastaviti. Glavna stvar je torej, koliko hrane dobiva drevo iz zemlje. Vzemimo tri vrste zemlje: slabo, dobro in prav dobro. V slabi zemlji dobiva drevo tako malo hrane, da iz cvetja morebiti še naredi drobne plodove, a dorediti jih ne more, ker vsled nedostatne hrane sredi poltja drug za drugim odpadajo. Poznam jablano v slabi zemlji, ki je vsako leto obilo cvela in nastavila tudi mnogo sadu. A sad je vsako leto odpadel, predno je bil debel kakor šiška. Ta jablana je imela dva vrha. Pregovoril sem dotičnega lastnika, da je jeseni slabejši vrh odžagal in drevesu pognojil. Prihodnje leto je jablana zopet bogato cvela, nastavila sad, a ga tudi rodila. Drevesu je bilo pač manj sadja izrediti nego prejšnja leta, a imelo je več hrane. S tem drevesom bilo je tako, kakor če desetero otrok je iz male sklede nezabeljene turščične žgance. Ob tako slabi in pičli hrani so vsi lačni in medli. Če pa iz iste sklede je le petero otrok zabeljene žgance, pa so vsi siti in čvrsti.

Drevje v dobri zemlji cvete in tudi rodi. A hrane pa ne dobiva toliko, da bi nastavilo tudi še cvetne popke. Koreninice gredo za hrano v nove plasti zemlje in torej šele prihodnje leto nastavijo cvetne popke. Od tod prihaja, da nam drevje rodi navadno vsako drugo leto. Drevje v prav dobri zemlji pa dobiva dosti hrane, da cvete, rodi in tudi za prihodnje leto nastavi. To opazujemo lahko po zelenjadnih vrtilih. Vsako leto gnojimo zaradi zelenjadi. Na drevje niti ne mislimo. To le dobiva, kar zelenjadi ostaja, vendar dovolj, da nam more redno roditi. Ta resnica nas pa uči, da je dobro pognojeno drevje jako hvaležno. Ta hvaležnost je pa naš dobiček, in nespametno bi bilo braniti se ga.

Treba je torej tudi drevju gnoja, če hočemo pridelavati obilo sadja. A kdaj in kako je treba gnojiti?

Gnoji, kadar hočeš, boljše je, nego če nič ne gnojiš. A najboljše je gnojiti vendar od novembra do marcija. Reči moramo, da naši sadjarji še precej gnoja raztrosijo jeseni po sadovnjakih. A ta gnoj koristi le trati, drevju pa ubogo malo ali celo nič. Pomisliti treba, da dež in sneg raztopita gnojnino. Ta leze v zemljo, a ne pride do globoko ležečih drevesnih korenin, nego gosta mreža travnih korenin jo preje ujame in posrka. Le takrat dobi drevo nekaj teh redilnih snovi, če sta jesen in zima jako mokri. Drevju moramo torej gnojiti tako, da gnoj pride bolj do njegovih korenin. Drevju je dober vsak gnoj, najbolje mu pa ugajati mešanec in gnojnica.

Z gnojnico gnojimo, če naredimo pod drevesnim kapom z železnim kolom ali zemeljskim svedrom $\frac{1}{2}$ metra globoke luknje po 1 meter vsaksebi. Vanje vlijamo gnojnico tako dolgo, dokler je hote srkati. Na ta način dovedemo obilo hrane koreninam sesalkam, ki sezajo do drevesnega kapu. To gnojenje stane malo časa in truda, a donaša obilo dobička.

Če pa hočemo z mešanim ali hlevskim gnojem gnojiti, vzdignemo rušino pod drevesom, vzrahljamo odkrito zemljo, natrosimo na njo 10 $\%$ gnoja in ga podkopljemo ter položimo rušino nazaj. Na ta način smo gnojili drevesu in rušini. Drevje bo veselo uspevalo, obilo rodilo ter dobro vračalo naš trud. Tako je gnojiti navadno na vsaka tri leta, z gnojnico pa vsako leto. Škoduje pa ne, če gnojimo bolj pogostoma. O drevju velja: če mu bolj pogostoma gnojiš, več ti bode donášalo dobička. Omenim naj še, da slabo rastočim drevesom ugaja bolje gnojnica in fekalije sploh, a slabo rodečim pa pepel in sploh rudninski gnoj.

Letos je naše drevje nastavilo obilo cvetnih popkov; obeta nam torej za leto 1890. dobro sadno letino. A da se bodo cvetni popki dobro razvili in da bode sadje lepo dozorelo, treba drevju še to jesen dobro pognojiti. Kdor ne bo storil tega, kesal se bo prihodnjo jesen, kdor pa bode, dobil bo lepih novcev za sadje. Če bodo vsi sadjarji storili, kar je treba, gotovo pride prihodnjo jesen v našo deželo nad 1 milijon gold. samo za sadje. Na delo torej!

Janko Žirovnik.

Pitanje.

Meso, ki ga prinašajo na trg, je navadno dvoje vrste: tolsto in medlo, dobro in slabo, slabega je največ. Kdor vedno dobro meso kupuje, skoro si misliti ne more, kako je „medlo“ meso, ki ga prodajejo po ceni na trgu. Dobro meso se dvakrat ali pa tudi celo trikrat tako drago plačuje, kakor slabo. To je zapeljalo živinarje, da pri krmljenji le na to gledajo, da bode živina debela.

Kako se pa more živina tako rediti in krmiti, da konsument ne bode dobil mesa pokritega z 1 do 2 palca